

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวนทั้งสิ้น 150 แห่ง โดยจำแนกเป็นโรงเรียนเป็นขนาดต่าง ๆ ตามจำนวนนักเรียน ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 107 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 32 แห่ง โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 11 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 108 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ครูผู้สอน จำนวน 324 คน ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2551 : 137) การเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน และสุ่มตามสัดส่วนจากทุกขนาดโรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 324 คน โดยเจาะจงผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 3 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ/หัวหน้าระดับวิชา และครูผู้สอน ได้ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก 80 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 80 คน หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาจำนวน 80 คน ครูผู้สอน 80 คน โรงเรียนขนาดกลาง 20 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 20 คน หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาจำนวน 20 คน ครูผู้สอน 20 คน โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่

พิเศษจำนวน 8 แห่ง ผู้บริหารจำนวน 8 คน หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาจำนวน 8 คน ครูผู้สอน 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 324 คน

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนและผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามขนาดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุโขทัย เขต 1

ข้อมูล	ขนาดโรงเรียน			รวม
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	
จำนวนประชากร (โรงเรียน)	107	32	11	150
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียน)	80	20	8	108
ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหาร	80	20	8	108
ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระ	80	20	8	108
ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครูผู้สอน	80	20	8	108

จากตาราง 1 พบว่า จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 รวมทั้งสิ้น 150 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 107 แห่ง โรงเรียนขนาดกลาง 32 แห่ง และโรงเรียนขนาดใหญ่ 11 แห่ง เลือกกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนทั้งหมดแบ่งตามขนาดคือ กลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 80 แห่ง โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 20 แห่ง และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 8 แห่ง โดยโรงเรียนแต่ละขนาดกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน แยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 324 คน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจ รายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 อันดับ ได้แก่

ระดับ 1 หมายถึง ไม่มีการดำเนินการใดๆ

ระดับ 2 หมายถึง เป็นปัญหาการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง เป็นปัญหาการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง เป็นปัญหาการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับมาก

การสร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด แนวทางและมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อกำหนดขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา ตัวแปร และขอบเขตของเครื่องมือ

2. กำหนดโครงสร้างแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดได้แก่ การกำหนดรูปแบบของคำถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ ตำรา เอกสารและศึกษาจากแบบสอบถามในงานวิจัยของบุคคลอื่นๆ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับการเสนอแนะแก้ไข

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามขอบเขตและโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ โดยแยกออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบรายการให้เลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 4 อันดับ นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข เสนออาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นผู้ศึกษานำแบบสอบถามกลับมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่ออาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมด้านโครงสร้างของแบบสอบถาม เนื้อหาและภาษาที่ใช้ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรูประวีวิน ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
ระดับ 9 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ภานุวัฒน์ ภัคดีวงศ์ ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4.3 ดร.จิตติมา วรรณศรี ภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ , มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

4.4 นางสุมาลี อวยพร ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศรีมาศพิทยาคม
อำเภอศรีมาศจังหวัดสุโขทัย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

4.5 นายจำนงค์ บุญมาก ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียน บ้านเนินประดู่ อำเภอศรีมหาศ จังหวัดสุโขทัย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

5. นำคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้มาหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.00
6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและให้อาจารย์ที่ปรึกษานำมาปรับปรุงแก้ไข
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 2 จำนวน 30 แห่ง หลังจากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 99 - 100) พบว่า เครื่องมือมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95
8. ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง แล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาค้นคว้าจากข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวนทั้งหมด 108 โรงเรียน
2. นำแบบสอบถามไปให้ข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยการนำส่งทางไปรษณีย์ และนำส่งด้วยตนเอง เพื่อตอบแบบสอบถามพร้อมทั้งจัดทำทะเบียนไว้สำหรับตรวจสอบและนัดหมายวัน เวลา ในการรับแบบสอบถามคืน

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการรวบรวมแบบสอบถามที่นำส่งทางไปรษณีย์ และนำส่งด้วยตนเอง จากจำนวนทั้งหมด 324 ฉบับ ได้รับคืนมาทั้งหมด 324 ฉบับ คิดเป็น 100%

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่รวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยการหาค่าความถี่ร้อยละ

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 1 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาจัดระดับว่ามีปัญหาในการดำเนินการอย่างไร โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

1.2.1 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.00 หมายความว่า เป็นปัญหาการบริหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับมาก

1.2.2 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายความว่า เป็นปัญหาการบริหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับปานกลาง

1.2.3 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายความว่า เป็นปัญหาการบริหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่นระดับน้อย

1.2.4 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายความว่า ไม่มีการดำเนินการใดๆ

1.3 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารภูมิปัญญาท้องถิ่นในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 1 โดยเปรียบเทียบการกระจายของข้อมูลระหว่างขนาดโรงเรียนด้วยด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างระหว่างคู่ (Multiple Comparision) ด้วยวิธีแบบเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติดังนี้ คือ

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างขนาดโรงเรียนด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และ ทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างคู่พหุคูณ (Multiple Comparision) ด้วยวิธีแบบเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)